

Aquests espais s'integren dins el procés de rehabilitació i recuperació de l'activitat urbana de la Ciutat Vella.

Actuacions regeneradores al subsector del convent dels Àngels.

Carles M. Díaz

ARQUITECTE
AUTOR DEL PERI DEL RAVAL I DE L'ARI DE LA CIUTAT VELLA

Charli Alejandro

COL·LABORADOR

La Ciutat Vella, amb 386 ha i més de 118.000 habitants, representa un quatre per cent del territori municipal que, atesa la necessitat que té d'una regeneració urgent del seu entorn urbà, ha estat objecte de planificació i actuacions sectorials entre les quals s'emmarca el subsector del convent dels Àngels que és un exemple de diversitat d'operacions i un model de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

Les obres, consistents en la urbanització i la construcció d'equipaments, de nous habitatges i d'aparcament, amb deu operacions i un pressupost global de més de 2.000 milions de pessetes, finalitzaran, previsiblement, a la fi d'enguany.

La Ciutat Vella és un sector que ha sofert un procés de gran densificació residencial fruit de les èpoques de forta immigració que va produir la revolució industrial de la Barcelona de començament de segle i del període autàrquic.

Les propostes urbanístiques que van començar amb Ildefons Cerdà passen per diversos Plans de Reforma i acaben amb les directrius del Pla General Metropolità. A excepció de la proposta del GATCPAC referent al sanejament de la Ciutat Vella, totes les altres basen el sistema de renovació en l'obertura de grans vials que travessen el sector antic. La inviabilitat d'aquestes operacions s'ha reflectit al llarg de més d'un segle, atès que només s'ha dut a terme l'obertura de la Via Laietana, quedant les restants de difícil realització i produint l'afectació d'extenses àrees que s'han anat degradant a causa de la impossibilitat de la seva renovació.

La necessitat d'una activitat rehabilitadora comença a finals dels anys setanta mitjançant la Planificació i Reforma Interior dels barris que componen la Ciutat Vella. Aquesta nova planificació té com a objectius principals: la recupera-

ció dels edificis històrico-artístics per a ús comunitari, la rehabilitació de l'habitatge i la creació d'espais lliures. Dins d'aquest marc es troben les actuacions del Sector del convent dels Àngels.

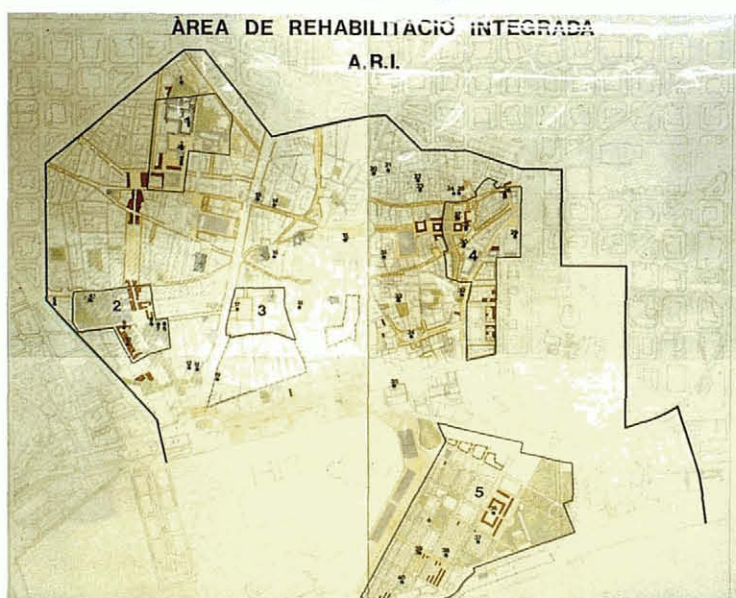
Les propostes urbanístiques dels PERI

Els Plans de Reforma Interior (PERI)

són els instruments de planejament emprats per a la millora i rehabilitació de la Ciutat Vella.

En aquests PERI es proposa un programa d'intervencions que conjuga la valoració de les àrees i elements d'interès arquitectònic, històric o ambiental, amb la necessària millora de les condicions de la residència, a través d'operacions

ARI de la Ciutat Vella. Els cinc sectors d'actuació integrats.

d'esponjament, rehabilitació i substitució d'habitatge no recuperable.

El PERI del Raval, on es troba el Sector del convent dels Àngels, destaca per la recuperació d'edificis de notable interès arquitectònic per a equipaments al servei del barri i de la ciutat (Casa de la Misericòrdia, Casa de la Caritat, convent dels Àngels, etc.), com també per importants operacions d'esponjament en les zones més degradades (parc de Sant Pau, plaça Central, etc.).

La figura de l'ARI

La figura de l'Àrea de Rehabilitació Integrada (ARI) defineix un marc adequat per a l'execució de les operacions previstes en els PERI de la Ciutat Vella, agrupant aquestes operacions en Sectors d'Actuació Integrats.

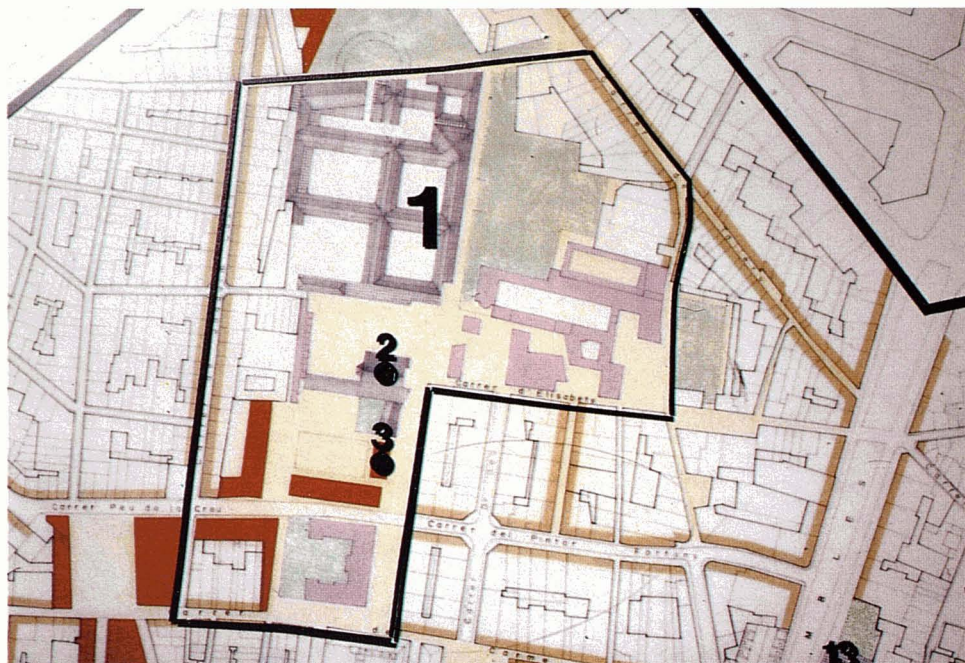
L'ARI no és un instrument de planificació urbanística, sinó que planteja la coordinació de les institucions per portar a terme l'execució de les operacions previstes, i proposa el foment de la iniciativa privada dirigida a rehabilitar de manera integrada els conjunts i les àrees d'interès.

Els Sectors d'Actuació Integrats

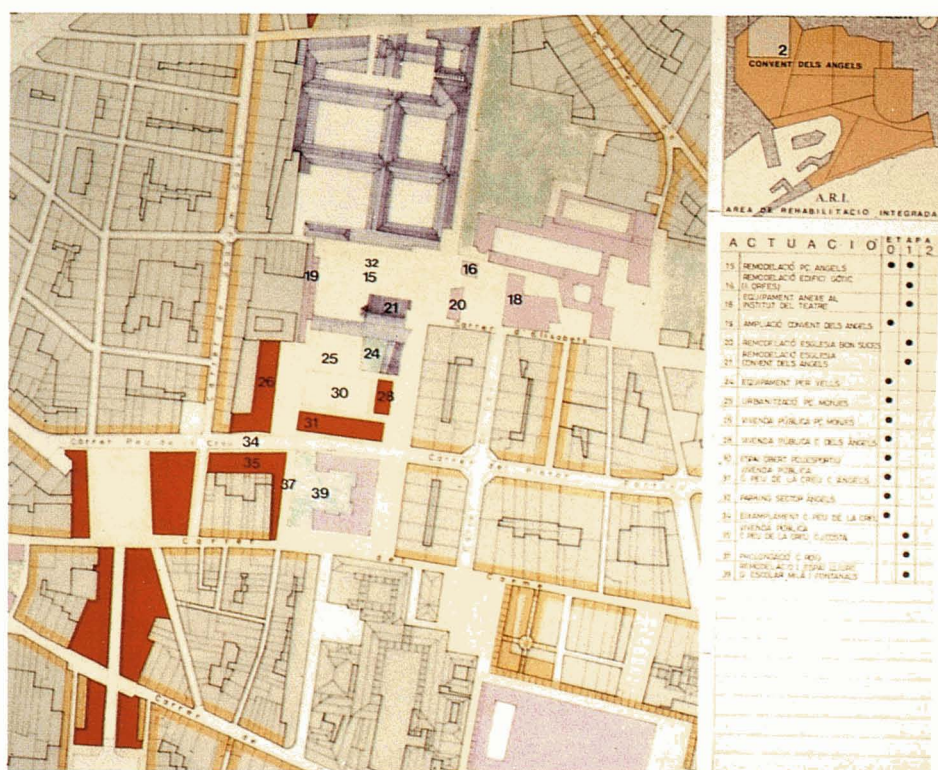
S'entén per Sector d'Actuació Integrat a l'àmbit físic que formen, les diferents operacions d'actuació previstes en els PERI i que tenen en comú la seva proximitat i la interrelació d'espais.

El concepte de Sector d'Actuació Integrat es basa en la idea d'agrupar diverses operacions concretes en una sola actuació de tipus global, revitalitzant d'aquesta manera la Ciutat Vella per zones i no per actuacions aïllades i disperses.

L'acord de la Generalitat de Catalunya del 13 d'octubre de 1986 engloba en cinc Sectors d'Actuació Integrats les diferents operacions d'actuació previstes, aquestes són:

ARI. Sector d'actuació integrat núm. 1.

ARI. Operacions al sector dels Àngels.

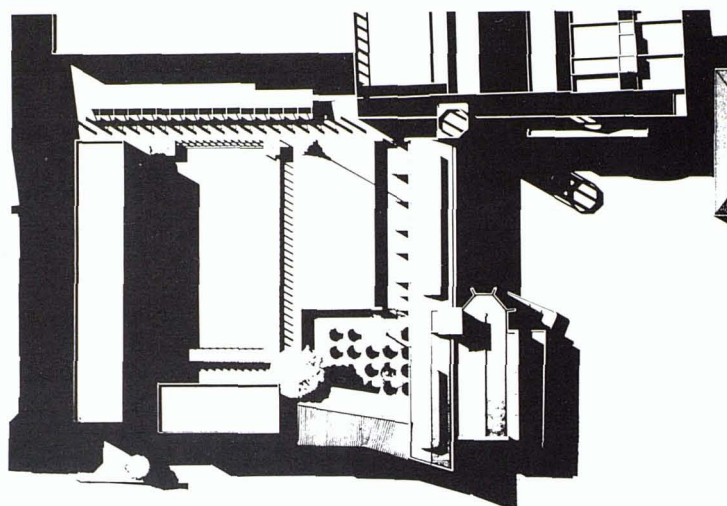
- 1.—Casa de la Caritat - Convent dels Àngels.
- 2.—Sant Pau.
- 3.—Plaça Reial.
- 4.—Sant Agustí Vell - Cases de Fontseré.
- 5.—Barceloneta.

Les operacions del Sector del convent dels Àngels

Les operacions que integren el subsector del convent dels Àngels es caracteritzen per la diversitat d'actuacions urbanes previstes dins del mateix sector.

Aquestes preveuen la creació de nous habitatges de promoció pública, el remodelatge d'equipaments existents, la urbanització d'espais lliures i la construcció en dues fases d'un aparcament subterrani.

Les operacions previstes dins el sector són les següents:

Axon mètrica del conjunt dels Àngels.

OPERACIÓ	NÚM	ÚS	EN EXECUCIÓ	87-90	PRESSUP. (*)
Remodelatge plaça dels Àngels	15	U		x	112,00
Ampliació convent dels Àngels	19	E	x		127,50
Remodelatge convent dels Àngels	21	E	x		278,76
Residència d'Avis	24	E		x	63,36
Urbanització plaça de les Monges	25	U		x	49,00
Habitatge plaça de les Monges	26	NH	x		245,39
Habitatge carrer dels Àngels	28	NH	x		61,50
Polisportiu obert	30	U		x	30,00
Habitatge c/ Peu de la Creu	31	NH		x	154,98
Aparcament Sector dels Àngels	32	P	x		947,45
TOTAL					2.069,94

(*) El pressupost, en milions de pessetes, s'ha tret de l'Estudi Econòmic de l'ARI.
 ÚS: U Urbanització E Equipament NH Nou habitatge P Aparcament

El finançament del conjunt de les obres és a càrrec de la Generalitat i el Parlament de Catalunya i l'Ajuntament.

2.—La construcció de dos edificis d'habitatges de promoció pública i l'aparcament subterrani.

El projecte és un encàrrec de l'Institut Català del Sòl i de la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge als arquitectes Cristian Cirici, Carles Bassó i Carles M. Díaz. Les obres van començar el juny de 1986 i el seu acabament està previst cap a l'agost de 1988.

Les obres en execució

Les obres en execució s'han desenvolupat en dos nuclis principals:

1.—El remodelatge i ampliació del convent dels Àngels, que es desglossa en tres fases d'intervenció:

Fase 1: Remodelatge de l'església i de la Capella dels Àngels.

Fase 2: Remodelatge del convent dels Àngels.

Fase 3: Ampliació del convent dels Àngels.

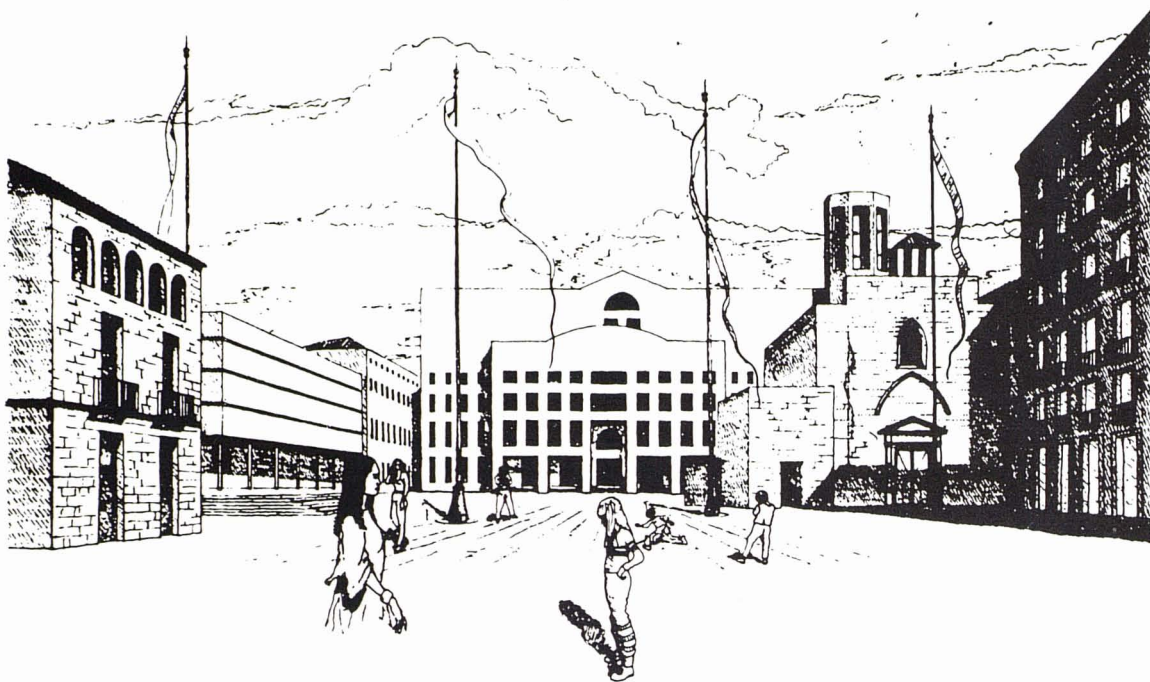
El projecte de conjunt de remodelatge de l'illa formada pels carrers dels Àngels, Peu de la Creu, Joaquim Costa i Ferlandina és un encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona als arquitectes Oscar Tusquets, Lluís Clotet, Ignacio Paricio i Carles M. Díaz amb data de juny de 1982.

La direcció de les obres és a càrrec de Lluís Clotet i Ignacio Paricio.

Les obres van començar el març de 1983 i el seu acabament està previst cap a la fi de 1988.

El remodelatge i l'ampliació del convent dels Àngels.

El conjunt d'edificis de l'església, el convent i l'ampliació d'aquest, genera dos espais públics a cadascun dels costats. A la zona sud-est del conjunt es crea la plaça de les Monges i a la zona nord-oest l'ampliació de la plaça dels Àngels, a la qual dona la façana de la Casa de la Caritat. Totes dues places tenen un tractament diferenciat: la de les Monges disposa d'un polisportiu obert i una zona enjardinada, a la dels Àngels hi ha previst un paviment continu de pedra.

Perspectiva des de la plaça dels Àngels

Sota totes dues places hi ha prevista la construcció d'un aparcament subterrani.

El projecte del conjunt d'edificis desglossa les obres en tres fases d'intervenció:

La fase primera comprèn el remodelatge de l'església i la capella dels Àngels destinats a sala multiús: exposicions, concerts musicals, etc. L'església és una nau típica de l'arquitectura gòtica catalana, l'accés dona a l'actual plaça dels Àngels a través d'una porta renaixentista. Les obres en execució preveuen la restauració dels murs, arcs i coberta de l'església i la capella, com també la construcció d'un paviment de pedra natural sota el qual circulen les instal·lacions i la calefacció de la nau.

La fase segona constitueix el remodelatge del convent dels Àngels on es localitzarà la Biblioteca del Museu d'Art de Catalunya i del Museu del Llibre i de les Arts Gràfiques.

L'edifici és una nau gòtica allargada de tres plantes al qual s'afegeix una nova planta. La planta baixa es destina per als museus amb un nou accés al costat de l'església, les plantes primera i segona per a magatzem i serveis de la biblioteca, i la planta tercera per a la sala de lectura de la biblioteca.

A la planta baixa, a la façana sud-est, es crea un jardí amb un muret que separa la plaça de les Monges de la nau gòtica, i la façana nord-est recull un petit edifici-mur de separació amb la plaça dels Àngels que aïllen el museu respecte de l'espai públic.

La fase tercera està formada per un edifici de nova planta d'ampliació del convent dels Àngels, i el seu ús és de biblioteca dels museus i magatzem i serveis de la biblioteca. Es tracta d'un edifici estret i allargat que soluciona el problema de la mitgera existent i la façana del qual dona a la gran plaça dels Àngels.

La biblioteca està situada a la tercera planta del convent i del nou edifici, i l'accés es realitza per aquest últim. La comunicació entre tots dos edificis la constitueix un nucli vertical a nivell de les plantes 1a., 2a. i 3a., deixant la planta baixa com a pas per als vianants entre la plaça de les Monges i la plaça dels Àngels.

La construcció d'habitatges i l'aparcament subterrani

Els edificis projectats, juntament amb el convent dels Àngels, configuren una plaça central, de les Monges, d'ús exclusiu per als vianants on es localitza un polisportiu obert i sota el qual es preveu la

construcció d'un aparcament subterrani.

Els habitatges s'ajusten a la normativa de V.P.O. i s'agrupen en dos edificis, l'un aïllat que dona al carrer dels Àngels i per darrere a la plaça de les Monges, i l'altre edifici de forma allargada tanca l'illa formada pels carrers Peu de la Creu i Joaquim Costa i dona a la nova plaça.

L'edifici aïllat consta de planta baixa i entresolat destinats als accessos als habitatges i als locals comercials, i de quatre plantes amb quatre habitatges per planta.

L'edifici allargat consta també de planta baixa i entresolat per a locals comercials amb quatre nuclis de comunicació vertical que donen accés a quaranta habitatges disposats en quatre plantes.

A l'aparcament subterrani s'accedeix pel carrer dels Àngels, té dues plantes amb sortides peatonals a l'espai públic i la seva capacitat és de 259 vehicles.

Els habitatges de protecció oficial de nova planta estan destinats bàsicament als residents del barri afectats per operacions de reforma interior previstes al PERI del Raval i a l'ARI de la Ciutat Vella.

CM. D. CH. A. □